

Datum 6 juni 2019
Aan Wethouder Financiën
Van Directeur Belastingen
Onderwerp Inrichting precariobelasting 2020-2022
Behandelaar [REDACTED]
Telefoon [REDACTED]

Inrichting precariobelasting 2020-2022

Achtergrond

Het college heeft in het coalitieakkoord aangegeven vanaf 2020 jaarlijks € 2 mln. aan meeropbrengsten te willen realiseren door middel van precariobelasting ((woon)schepen en terrassen)¹. In 2019 levert de precariobelasting in 2019 € 4,4 mln. op, waarvan ca. € 2,9 mln. (twee derde) wordt opgebracht door terrassen en het overige deel door liggelden (precario voor woonschepen).

Voor ongeveer 2700 terrassen en 2650 woonschepen wordt precariobelasting betaald. De tarieven voor de precario woonschepen zijn sinds de harmonisatie van de tarieven in 2017 niet verhoogd. Ook de tarieven voor de precario terrassen zijn sinds 2017 niet verhoogd in afwachting van een voorstel over beprijzing van de openbare ruimte.²

In het coalitieakkoord zijn geen uitspraken gedaan of uitsplitsingen geëxpliciteerd ten aanzien van de verhouding tussen de opbrengsten van de vormen van precario. In algemene zin is in het coalitieakkoord aangegeven dat de druk op de openbare ruimte tot uitdrukking moet komen in de tariefstelling voor terrassen. Daarnaast is al bij het wijzigen van de Verordening Precariobelasting 2017 in de raadsvoordracht aangegeven dat de liggelden (flink) zullen gaan stijgen en dat gestreefd wordt naar marktconforme tarieven voor wonen op het water.

Vertrekpunten

In de stafvergaderingen van januari en mei zijn verschillende verkenningen naar de mogelijkheden om de 2 mln. aan meeropbrengsten te realiseren besproken. In het verlengde van deze verkenningen heeft u onderstaande uitgangspunten geformuleerd voor een nieuwe tariefstelling voor de precariobelasting voor woonschepen en voor terrassen:

- In totaal dient vanaf 2020 € 2 mln. structureel aan meeropbrengsten precario te worden gerealiseerd. De totale begrote opbrengsten precario bedragen vanaf 2020 daarmee € 6,4 mln.
- De berekeningssystematiek voor de overstapregeling eeuwigdurende erfpacht wordt als te complex beschouwd om als vertrekpunt te dienen voor het onderbouwen van een marktconform tarief voor de liggelden. In plaats daarvan wordt het provinciale tarief van € 15,- per m² voor woonschepen in provinciale wateren als richtinggevend beschouwd.

¹ Aangezien de liggelden passagiersvaartuigen al jaarlijks worden verhoogd en de opbrengst van de liggelden voor bedrijfsvaartuigen zeer gering is, wordt in dit voorstel alleen gesproken over de liggelden voor woonschepen.

² De tarieven voor de precario woonschepen zijn sinds 1995 met gemiddeld 70% verhoogd. Voor de precario terrassen is de verhoging de afgelopen jaren niet te achterhalen gezien de vele tariefgebieden.

- Voor de precario voor woonschepen wordt enige differentiatie in tarieven gehanteerd zodat bijvoorbeeld het tarief voor een woonboot in Zuid hoger is dan die van een woonboot in Zuidoost (zie tabel 1)
- Gezien de stijgende lasten voor horecaondernemers dienen de meeropbrengsten met name te worden gerealiseerd door verhoging van de precario voor woonschepen.
- De precariobelasting terrassen wordt vereenvoudigd en geharmoniseerd naar minder dan de huidige 19 tarieven waarbij enige differentiatie wordt gehanteerd (zie bijlage 1).
- Als de bestuursopdracht beprijzing commercieel gebruik van de openbare ruimte is afgerond, kan dit leiden tot een aanpassing van de tarieven voor de precario terrassen na 2020.

In dit memo wordt een drietal realistische keuzemogelijkheden gepresenteerd waarmee de gewenste € 2 mln. aan meeropbrengsten kunnen worden gerealiseerd. Het eerste scenario gaat uit van een aanzienlijke stijging van de tarieven liggeld en het realiseren van de meeropbrengsten in begrotingsjaar 2020. In het tweede scenario ligt het accent tevens op verhoging van de bijdrage vanuit de liggelden, maar wordt de lastenverzwaring voor belastingplichtigen stapsgewijs ingevoerd. In het derde scenario wordt de mogelijkheid geschetst om het aandeel van terrassen alsnog te vergroten, gelet op het verdienpotentieel dat samenhangt met het exploiteren van terrassen in de stad en de vergelijking met de tarieven van andere Nederlandse steden met een aanzienlijk volume aan bezoekers.

Scenario 1 Invoering van nieuwe tarieven in één stap

<i>Meeropbrengsten per begrotingsjaar</i>	2020	€ 2 mln.
	2021	€ 2 mln.
	2022	€ 2 mln.
<i>Verhouding gem. meeropbrengst liggeld en precario terrassen over drie jaar</i>	Liggelden	€ 1,5 mln. (73%)
	Precario terrassen	€ 0,6 mln. (27%)
<i>Tariefstijging (2019 ↔ 2022)</i>	Liggelden	104%
	Precario terrassen	25%

In het eerste scenario (zie ook de tabellen in bijlage 2) worden de nieuwe tarieven precario woonschepen en terrassen in 2020 ingevoerd zodat de meeropbrengst 2 mln. zowel in 2020 als in de daarop volgende jaren € 2 mln. bedraagt. Gelet op de wens om horeca ondernemers te ontzien ligt het accent op de liggelden: ca. 75% van de meeropbrengsten wordt opgebracht door de liggelden, waar de tarieven met ingang van 2020 gelijk worden getrokken met het tarief van € 15.- per m² dat de provincie hanteert in provinciale wateren, met uitzondering van de gebieden buiten het centrum waar een tarief van € 12.- wordt ingevoerd. Dat betekent evenwel een tariefstijging voor waterbewoners van gemiddeld 104%. Voor een woonbootbewoner met een boot in de centrumgebieden met de gemiddelde oppervlakte van 100 m², betekent dat een stijging van de lasten voor de precario van € 669.- in 2019 naar € 1.500 in 2020.

Woonbootbewoners zijn in Amsterdam goed georganiseerd en goed ingevoerd in bestuurlijke besluitvormingsprocessen, en zullen naar verwachting aandacht vragen voor:

- de sterke stijging van de liggelden in één jaar met 124% (centrum) of 79% (buitenring).

- Het verschil tussen de procentuele stijging van de tarieven voor waterbewoners (gemiddeld 104%) en de lasten voor ondernemers (gemiddeld 25%), terwijl ondernemers de mogelijkheid hebben om de lastenstijging af te wentelen op hun klanten.
- kwetsbare Amsterdammers die een woonboot huren en de hogere lasten niet kunnen dragen.

Kwijtschelding als mitigerende maatregel

Zoals in het memo d.d. 4 mei 2019 toegelicht, bestaat de mogelijkheid om in het geval de gebruiker van de woonboot geen eigenaar van de woonboot is, kwijtschelding voor deze heffing te verlenen. Juridisch gezien zijn hier geen bezwaren tegen. Uit nader onderzoek zal de financiële en technische impact moeten blijken, al zal deze naar verwachting gering zijn.

Via kwijtschelding kan de forse verhoging van de precariobelasting (voor een deel) teniet worden gedaan voor gebruikers met een laag inkomen en vermogen. De mogelijkheid om kwijtschelding te verlenen geldt voor alle scenario's die in dit memo worden gepresenteerd.

Scenario 2 Fasering van de tariefsverhoging in drie stappen (accent op liggelden).

<i>Meeropbrengsten per begrotingsjaar</i>	2020	€ 1,3 mln.
	2021	€ 2 mln.
	2022	€ 2,7 mln.
<i>Verhouding gemiddelde meeropbrengst liggeld en precario terrassen over drie jaar</i>	Liggelden	€ 1,1 mln. (55%)
	Precario terrassen	€ 0,9 mln. (45%)
<i>Tariefstijging (2019 ↔ 2022)</i>	Liggelden	104%
	Precario terrassen	49%

Het tweede scenario bestaat uit een stapsgewijze verhoging van de tarieven voor precario woonschepen en terrassen waardoor in deze collegeperiode *gemiddeld* een meeropbrengst van € 2 mln. wordt gerealiseerd. Daarmee wordt niet in 2020 maar in 2021 een structurele meeropbrengst van € 2 mln. gerealiseerd. In 2022 (en volgende jaren) is er een structurele meeropbrengst van € 2,7 mln.

De gemiddelde meeropbrengst is in vergelijking met scenario 1 meer gelijkmatig verdeeld over de liggelden en de precario terrassen (resp. 55 en 45%). Het verschil tussen de beide precariobelastingen is groot als het gaat om de (gemiddelde) tariefstijging in 2022 ten opzichte van 2019, nl. 104% voor de liggelden en 49% voor de precario terrassen.

Gelet op de bij scenario 1 genoemde aandachtspunten zijn de belangrijkste verschillen:

- de hoge gemiddelde tariefstijging van 104% voor de liggelden wordt in drie in plaats van in één jaar gerealiseerd.
- De meeropbrengsten van de beide precariobelastingen zijn bijna gelijk (55-45%).

Daar staat tegenover:

- het verschil tussen de stijging van de tarieven voor de liggelden (+104%) en de precario terrassen (+49%) blijft groot en zal daarmee aandachtspunt blijven voor woonbootbewoners.

- de meeropbrengst van € 2 mln. wordt niet in 2020 maar in 2021 gerealiseerd zoals opgenomen in het coalitieakkoord. In 2022 en volgende jaren wordt een extra meeropbrengst van 0,7 mln. gerealiseerd.

Scenario 3 Meeropbrengst in twee stappen (accent op terrassen)

<i>Meeropbrengsten per begrotingsjaar</i>	2020	€ 1,3 mln.
	2021	€ 2,4 mln.
	2022	€ 2.4 mln.
<i>Verhouding gemiddelde meeropbrengst liggeld en precario terrassen over drie jaar</i>	Liggelden	€ 1,0 mln. (49%)
	Precario terrassen	€ 1,0 mln. (51%)
<i>Tariefstijging (2019 ↔ 2022)</i>	Liggelden	79%
	Precario terrassen	54%

In het derde model bestaat uit een verhoging van de tarieven voor precario woonschepen en terrassen in twee stappen zodat in deze collegeperiode *gemiddeld* een meeropbrengst van € 2 mln. wordt gerealiseerd met een grotere bijdrage van de precario terrassen.

Dit wordt gerealiseerd door in deze collegeperiode alleen in 2020 en 2021 de precario woonschepen te verhogen naar uiteindelijk € 13 (centrum) en € 11 (buitenring) in 2021. Het verlies aan inkomsten wordt gecompenseerd door de precariobelasting terrassen extra te verhogen door de in scenario 2 in 2022 voorziene tariefsverhoging al in 2021 in te voeren. In 2022 is geen tariefsverhoging meer voorzien (zie ook de tabellen in bijlage 2).

Achtergrond van dit scenario met een grotere meeropbrengst voor de precario terrassen is het verdienpotentieel dat samenhangt met het exploiteren van terrassen in de stad en een vergelijking met de tarieven van andere Nederlandse steden met een aanzienlijk volume aan bezoekers (zie bijlage 3).

Uit de vergelijking blijkt dat de gemeente Utrecht relatief lage tarieven hanteert. De gemeente Nijmegen heeft de hoogste tarieven. De huidige tarieven voor onoverdekte terrassen van Amsterdam komen het meest overeen met die van Utrecht. Na verhoging van deze tarieven neemt Amsterdam met Maastricht een middenpositie in.

Gelet op de eerder genoemde aandachtspunten zijn de belangrijkste verschillen ten opzichte van de vorige scenario's:

- de tariefstijging voor liggelden is beperkt tot 79%.
- het verschil in tariefstijging van de beide precariobelastingen is gering (79 en 54%) in vergelijking met de andere scenario's.
- de meeropbrengsten van de beide precariobelastingen zijn ongeveer gelijk.

Andere aspecten die van belang zijn:

- de prijs van € 15,- voor liggelden blijft richtinggevend en kan in 2023 worden gerealiseerd, hetgeen dan een extra meeropbrengst van € 0,4 mln. betekent.
- de tariefstelling precario terrassen blijft in vergelijking met andere gemeenten gematigd, mede gelet op het volume aan bezoekers in Amsterdam.
- de gemiddelde meeropbrengst van € 2 mln. wordt in 2022 gehaald. De jaren daarna is er een extra meeropbrengst van € 0,4 mln..

Communicatie

Bij wijzigingen in de tarieven van belastingen is normaliter geen sprake van inspraak of consultatie. Bij de wijziging van de toeristenbelasting en VMR is hierop een uitzondering gemaakt gezien de beleidsmatige aspecten van een eerlijker verdeling van de lasten over toeristen en bezoekers. Vanuit die optiek is in het coalitieakkoord opgenomen dat met de branche wordt overlegd over de systematiek van de toeristenbelasting.

Bij de precariobelasting is alleen sprake van een aangekondigde tariefswijziging waardoor een inspraak- of consultatieronde voorafgaand aan de besluitvorming door het college niet opportuun is. Nadat het collegebesluit over de tarieven is aangeboden aan de gemeenteraad worden de betrokken bewoners en ondernemers geïnformeerd. Daarmee wordt de toezegging aan de vereniging van woonbootbewoners nagekomen dat zij tijdig worden geïnformeerd over een tariefstijging.

Voorstel aan het college

Omdat er meerdere variabelen zijn, kunnen er in beginsel vele combinaties en varianten worden geconstrueerd. Veel meer dan de drie die in dit memo zijn voorgelegd.

Om redenen van overzichtelijkheid hebben wij gekozen voor drie naar ons idee realistische varianten. Daarbij hebben we een voorkeur voor de opties 2 of 3. Deze twee opties kennen boven optie 1 een geleidelijke, stapsgewijze verhoging van het tarief. Dat zal naar verwachting bijdragen aan de acceptatie van de tariefverhogingen.

Op basis van de keuze voor één van de scenario's wordt nog deze maand een conceptcollegevoordracht over de voorgestelde tarieven van de precariobelasting 2020-2022 aan u voorgelegd zodat het college hierover nog voor de zomer kan besluiten.